

Høringsuttalelse vedrørende:

«Forslag til endringer i barneloven – tilsyn under samvær.»

Forslagene til endringer vurderes generelt som svært gode. Ut fra vår kunnskap om barn som lever med vold i familien, vil muligheten for bedre beskyttelse av barn når samvær skal avgjøres, øke som følge av endringene. Vi har to kommentarer til forslagene, begge knyttet til beskyttet tilsyn.

1. Saker der samvær kun kan gjennomføres ved beskyttet tilsyn er kompliserte. I familievoldssaker gjelder dette de alvorlige voldssakene, der sikkerheten til barnet, både fysisk og psykisk, må vurderes. Det er positivt at «barns behov» tilføyes som vurderingsgrunnlag, og det vurderes også som nødvendig med en innstramning av gjeldene praksis i saker der det blir gitt samvær med tilsyn der det burde vært samværsnekt. Det savnes imidlertid en grundigere diskusjon rundt hvilke tilfeller samvær med beskyttet tilsyn er til barnets beste og i hvilke tilfeller det ikke er det. Spørsmålene våre blir: hva er utviklingsfremmende for barnet ved et slikt samvær? Hva skal formålet være ut fra et barns perspektiv? I familievoldssaker vil sannsynligheten for at barnet er blitt gjentagende skremt av den forelderen som har utøvd vold mot partner og/eller barnet være stor, og vi ser ofte at disse barna har en utrygg tilknytning til den voldsutøvende forelderen. Det vil ofte dreie seg om barn som har en tilknytningsforstyrrelse. Konkrete vurderinger vi gjør i saker er ofte at barnet og forelderen har behov for omfattende profesjonell hjelp både sammen og hver for seg, for å muliggjøre en gjenreising eller oppbygging av en trygg relasjon. Det vurderes at et beskyttet tilsyn ikke vil være tilstrekkelig for å utvikle en slik trygg relasjon. Barnet vil være tryggere under samværet fordi det er andre tilstede (tilsynet), men det er lite trolig at dette vil være tilstrekkelig til å utvikle en tryggere relasjon til forelderen. Særlig i de mest alvorlige sakene som grenser opp mot samværsnekt, er det vårt inntrykk at samvær blir gjennomført der barnet er svært utrygg i relasjon til forelderen. Noen barn kan kommunisere om slike følelser, men mange barn vil ikke klare dette og vil fremstå som tilsynelatende fornøyd og trygge under samværet. De minste barna er i en spesiell sårbar situasjon når det gjelder det å ikke kunne kommunisere om hvordan de opplever samværet. I mange tilfeller kan det bli vanskelig å se hva som skal være til barnets beste ved slike samvær. Inntrykket er at avgjørelser om at det skal være samvær i slike alvorlige saker ofte tas ut fra antagelser om at det er bra for barnet å ha kontakt eller kjennskap til biologisk forelder per se.

Det er liten forskningsmessig dekning for en slik antagelse der relasjonen er svært utrygg. Oppsummert savnes det derfor en mer omfattende redegjørelse for i hvilke saker det med utgangspunkt i barnets behov vil være gunstig med samvær med beskyttet tilsyn, og i hvilke saker det bør være samværsnekt.

2. Det fremmes et forslag om at tilsynspersonen skal følge opp samvær og være den som skal kunne vurdere om samvær er til barnets beste eller ikke. Forslaget om oppfølging av samvær støttes. Vi tror imidlertid at det vil variere hvor mye kompetanse tilsynspersonene har i å vurdere samspill. Det at tilsynspersonen er ansatt i barneverntjenesten vil ikke være tilstrekkelig dokumentasjon på en slik kompetanse. Vår erfaring med tilsynspersoner er at de ofte vurderer samvær som trygge der andre fagpersoner med kompetanse på å vurderesamspill, vurderer barnet som utrygt. Det foreslås derfor en opplæring og veiledning av tilsynspersoner i samspillsvurderinger, særlig i saker der det skal være beskyttet tilsyn.

For stiftelsen Alternativ til Vold (ATV)

Ingunn Eriksen
Spesialist i klinisk psykologi